

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LITRINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna: za Zdrženo državo (vse Slovene) v Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cincin \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta; za inostanje \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincin \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. — Količina dopisov in nematerijskih stvari ne sme presegati. Rokovani literarni vložki (črtice, pesmi, drame, pismi itd.) se vrnejo poštom, če jih ne prejmejo. — Manuskripti in komunikacije in neskladne stvari ne bodo vračane. — Manuskripti, ki so v obliki, bodo vračani, če jih ne prejmejo. — Manuskripti, ki so v obliki, bodo vračani, če jih ne prejmejo.

Naslov na vse, kar ima stik s listom: PROSVETA, 2637-59 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Zlobna propaganda proti tujerodcem

Gornji naslov ne sme nikogar zmotiti. V Ameriki je na tisoče in tisoče tujerodcev, priseljencev, ki so dobrodošli — burboncem, katerim zvesto in ponižno služijo in katerim udano pomagajo pri raznih raketirskih businessih, tudi pri takih, pri katerih je treba oslepiti lastne rojake. Vsi ti priseljenici so v očeh burboncev "dobri Američani" in proti njim ni nobene propagande.

Propaganda, ki bolj in bolj valovi zadnje mesece, je naperjena zoper tujerodne delavce, ki so večinoma reveži. Prvič zoper one reveže, ki so še toliko srečni, da še vedno nekaj zaslužijo, drugi pa zoper one nesrečne, ki so brez zaslužka in so primorani iskati javne podpore. Njihova beda postaja vedno večji — zločin.

Dan za dnevom čitamo v ameriških listih in magazinih nesmiselne in skrajno bedaste jeremijade proti inozemcem: da bi bilo krize že konec, če ne bi bilo toliko imigrantov v Ameriki; da gredo milijoni dolarjev za relief — in v sled tega naraščajo davki — za podpiranje tujerodnih pritepenec; da je več milijonov domačinov brez zaslužka in na reliefu zaradi uposlenih tujerodcev; da so za veliki zločinski val in radikalizem — ki sta po burbonski pameti dvojkla — tujerodci največ odgovorni; da sploh vsa nesreča Amerike izvira od "pritepenih" naseljencev!

Skratka: če bi pisali in kričali teh jeremijad mogli, bi že jutri izgnali iz Amerike vse tujerodce in prevzeli njihova dela in premoženja, nakar bi bila velika kriza — rešena in vse bi bilo ali right.

To propagando vodijo organizacije fanatikov z bolj ali manj fašističnimi tendencami in te organizacije resno naskakujejo kongres in domače zbornice z raznimi stupidnimi zakonskimi predlogi, ki so največ pod krinko "amerikanizma" naperjeni proti tujerodnemu delavstvu. Na primer kongresnik Thomas L. Blanton, demokrat iz Texasa, je zadnje dni predložil načrt za prepoved vsakega priseljavanja za dobo desetih let, ker pa zbornici odsek za imigracijo ni hotel brž odobriti tega načrta, je bil Blanton zelen jeze in takoj je začel krožiti petico, da izsili glasovanje v zbornici preko odseka, češ, da se mudi, mudi!

"V Združenih državah je še na tisoče Hauptmannov, ki preže na naše otroke in odjedajo kruh domačinom in vse te Hauptmannne je treba takoj iztirati!", je kričal Blanton v zbornici.

Zakonskih predlogov za deportacijo ob vseh možgih malenkostih, kar mrgoli v kongresu — inspiriranih od fanatičnih organizacij in časopisov, ki vodijo propagando proti tujerodnim delavcem.

Ti fanatiki se prav nič ne zmenijo za dejstvo, da je ogromna večina tujerodnih delavcev v Ameriki kljub večletni brezposelnosti in veliki bedi, ki jih tlačja, še zmirno poštenih; nočejo slišati resnice, da je zelo majhen odstotek priseljencev med zločinci, velika večina ameriških zločincev so pa domačini, ki so tu rojeni in so bili že njihovi dedje ali pradedje "amerikanizirani".

Fanatikov prav nič ne briga to, da so priseljenci večinoma že postarani in izgarani možje in žene, ki že imajo svoje sinove in vnuke; niti se ne zavedajo tega, da so ti možje, imigranti, pustili svoje najboljše telesne moči v ameriških industrijah, premoženjskih, rudnikih in na farmah, ko so pred dvajsetimi, tridesetimi in štiridesetimi leti pomagali graditi industrijsko Ameriko in so izvrševali najtežja in najgrša dela — najslabše plačana dela! — katerih "amerikanizirani" domačini niso marali; ne pride jim na misel, da je Amerika danes tem izgaranim tujerodcem edina domovina, katero še imajo, da drugega doma nimajo in ne bi mogli kam iti, če bi jih fanatiki res pregnali.

Stupidni fanatiki ne pomislijo niti tega, da so njihovi očetje ali dedje tudi bili priseljenici in morda so bili tudi "radikalni" v svojem času in v razmerah.

Upamo, da ameriški fanatiki ne bodo dosegli tega, kar bi radi dosegli v svoji slepi in nizkoti strasti in zavisti, zlasti pa v svoji brezmejni ignoranci, ki je na dnu vseh njihovih predsodkov proti tujerodnim delavcem. Zdrav razum, če ga je še kaj na odgovornih mestih, jih zavrne. Ampak bedasta propaganda bo rodila škodljive posledice: pri naivnih ljudeh, ki verjamejo tej propagandi — vsakdo rad zvrne nesrečo, ki ga tepe, na druge — bo zasajala sovraštvo do tujerodcev.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Kieferjev socialni načrt

Milwaukee, Wis. — Državna zbornica ima sedaj pred seboj velepomembni socialni zakonski načrt, ki ga je predložil socialistični poslanec Kiefer.

Ta zakonski načrt predvideva, da država Wisconsin sama obratuje vse industrije z naravnimi zakladi vred — gozdove, minerale in vodne sile, pa ne za profit, ampak le za potrebo ljudstva! To bi bilo v veliko korist delavcem in farmerjem, ki v tej državi tvorijo veliko večino prebivalstva. Če bi zbornica ta načrt odobrila in ga uzakonila, bi bila beda namah odpravljena. Delo bi bilo po unijski mezdni lestvici, torej unijska plača. Seveda bi to pripomoglo do velike kupne sile, tako da bi farmerji lahko prodali vse svoje pridelke: mleko, maslo, sir, živino in poljske pridelke po mnogo višji ceni kot sedaj. Delavci bi vse to lahko kupili, ker bi bile cene tem pridelkom nižje, ker bi pridelke kupovali direktno od farmerjev. Tako bi bila veliko na boljšem oba, delavec in farmer. Pod sedanjim sistemom kaj takega ni mogoče, kajti prekupčevalci požro debel dobiček, farmerju ostane malo ali nič, delavec pa mora na trgu slano plačati za farmerske proizvode.

Po novem sistemu bi delavec plačal za proizvode manj, farmer pa bi zanje prejel več. Umevno je, da je reakcija napela vse sile proti tej velepomembni predlogi, da ga uniči v kalu, če tudi je v zbornici mnogo progresivcev. Delavci se menda tudi mnogo ne zanimajo za ta dalekosežen predlog, kajti nič ni slišati, da bi sklicevali shode v ta namen in zahtevali od svojih zastopnikov v zbornici, da glasujejo za Kieferjev načrt. Delavci bi lahko storili mnogo, akciji shode, sprejeli resolucije in zahtevali uzakonitev tega socialnega načrta. To je pač žalostno. Potem pa jamrajo, da so slabi časi!

Član sem unije brezposelnih delavcev, ki je menda ena največjih v mestu. Posluje v socialističnem duhu, za politiko se ne zanima, kar je tudi žalostno. Saj bi delavstvo baš s politiko najlože pridobilo svoje pravice! Skoro na vsaki seji se slišijo priporočila šikanah, katere morajo doprinesati brezposelni od reliefnih oblasti, ki vedno breknajo, da ne bo dovolj hrane in obleke. Kljub temu se delavci ne zanimajo za politiko. Pri občinskih in mestnih oblasteh bi lahko imeli večino, tako da bi delavci sami odločevali glede vsega javnega življenja, glede dela in podpore.

Na redni seji 18. feb. smo imeli dobrega govornika, brezposelnega učitelja. Omenil je civilno vojno, ko so se borili za svobodo, ki jo je pa kapitalizem pogoltnil, je dejal govornik. Niti besedice pa ni črnil, kako si bi delavstvo lahko priborilo svobodo, namreč s politično silo. Ko je akončal, so bila na mestu vprašanja. Vprašal sem ga, kaj misli o Kieferjevi socialni predlogi v državni zbornici, pa je rekel, da mu o nji ni nič znane. Seveda mu je predsednik seje pojasnil, kaj pomeni ta predlog in kako velikega pomena je za vse ročne in umske delavce. Govornik je seveda bil v zadregi, a sam ga je bilo, kakor je bilo opaziti.

Joseph Ule.

Ameriška delavska federacija

Eveleth, Minn. — A. D. F. je največja delavska organizacija v Ameriki, ki šteje do pet milijonov članov. Če je en milijon več ali manj, nič zato. Še vedno ostanejo štiri milijoni organiziranega delavstva, ki se zmerom predstavlja maso ogromne sile, ki se ne da zanikati.

Ta federacija je igrala veliko vlogo v zgodovini ameriškega delavstva. Skozi vsa njena leta je bila most med delavstvom in kapitalom. Toda most se ni — radost. Ta organizacija je prežeta s starokopitnimi načeli in pravili, konservativno: boječe gleda v bodočnost, kakor da gre v smrt, ne življenju nasproti. Zakaj ta mračni pogled, bojazan in reakcija organiziranega delavstva? Čemu ti mali cilji za

las ali dva v organizaciji s toli ko silo? To so male, suhe veje na katere se organizacija takšne mase ne bi smela opirati. Organizacija delavcev — čim večja, čim močnejša, tem večji bi morali biti njeni cilji, večja moč in pogon. Bojazan in reakcija sta znaka zaostalosti, ki nima mesta v delavskem gibanju.

Delavsko gibanje je sprosteno, vera v silo, energijo, ki se premika proti ciljem. Možem, združenim v petmilijonski masi, ni treba gledati mračno v bodočnost! Zdrženo delavstvo, prežeto s pravim duhom, lahko gleda smelo v bodočnost! Toda pet milijonov organiziranega delavstva je sila, pred katero bi se moralo vse umikati v Ameriki. Sam mogočni kapital bi moral kloniti glavo za zmerom. Pet milijonov — to je sila, ki more premakniti goro! A plugi so pod streho, njiva neizorana!

Kje je vzrok, da organizacija toliko mase ne da nobenih uspehov od sebe? Kako je to, da ni prežeta s pravim unionizmom, ki premika ter oddaja vsaki stvari svoje mesto? Odgovor je preveč očiten: brez stremiljenja? Pet milijonov mož je sila, katere bi morala že davno vtisniti v vse naše družabno življenje znake vsakovrstnih uspehov, kot živ dokaz njenega bitja in obstoja! Vse vzroke zaostalosti te organizacije bo najti v njenih malih načelih, v pravilih, v kateri so zapisali male cilje: naša organizacija obstoji. That's all. Pravilo, ki pelje iz dneva v dan k životarenju, ki je drago prodajanje časa. Delavska organizacija ne more životariti iz dneva v dan, ker te poti peljejo v konservativnem, ki se zadovolji s malimi cilji, ki so znak životarenja, nezadovoljnosti, najpogubnejši znaki delavskega gibanja!

Organizacija štirih ali petih milijonov mož bi morala že davno imeti svoje urednike, dopisnike, znanstvenike, ekonomje in delavske poslance, svoje misije v vsaki panogi človeškega zasledovanja. To zato, ker ti milijoni mož ne živijo na otoku, ampak v morju prebivalstva, iz katerega vedno pritegajo k sebi vse najboljše moči, katere zmagujejo najhujše klance. Štiri do pet milijonov mož je sila, katere se ne da odriniti s prazno obljubo, sila, ki se ne da podcenjevati, kajti vsako podcenjevanje je nevednost in nepoznanje organizacije.

Toda, vsako stvar je treba preizkusiti ter se o nji prepričati, da je res ono, kar predstavlja. Preskušnja moči se mora zapostiti v podjetju, v cilju, ki bi prinesel pridobitev. Lovci ne bo preizkušali svoje strelske sposobnosti na glavi drugega lovca, svojega tovariša. Izstreliti jabolko z glave svojega tovariša je nesmiselno početje, pri katerem je večja nevarnost kakor pridobitev.

Delavstvo mora stremeti k ciljem, kjer so velike pridobitve, smiselne pridobitve. Mali cilji so znaki nevere in mlade, neorganizirane sile. Delavstvu v Ameriki se ni treba boriti za le en las ali dva na glavi. Ameriško delavstvo ima pred sabo večje cilje, kateri potrebujejo najboljše energije. Delavstvo ne more stremeti le v luno, temveč v solnce. Zato morajo delavci razumeti svoj razredni boj: ne uravno vešenje plač, ne davki, ne boj z enega zastopnika več v "new dealu", da bo zastopal delavske interese! Ampak razredni boj,

za preosnovo vsega našega družabnega in gospodarskega sistema! Preosnova, ki pretresa slamo preteklosti in sedanjosti ter zbira vsako zrno, vsak kamen za svojo novo zgradbo, ker je gospodarska struktura največji ter najbolj obljuden stolp, spenjajoč se preko vseh drugih streh.

Da na poti k tej preosnovi ni nobena resnost prerena, prehuja ali pretirana, da ima delavski genij še dolgo pot pred seboj, zato se je treba zagnati navzgor, čjer zajame silo za preobrat. Kajti ta preosnova je začetek nove dobe, izvirajoča iz delavstva in njegovih naukov. Da se morajo delavci učiti zapopasti svoje nauke, ki so preprosti naraki, kakor ena in ena — pojem, ki druži in spaja razmetane dele iz nestvarnega gospodarstva sedanjosti, ki sloni na razdejavanju in grozotah, katere katere pogled ne more proreti.

Delavci, dajte federaciji novega duha, da se oboroži ter usposobi za delo, ki je pred njim!

J. Kovacich.

O Thomasovem shodu na West Allisu

West Allis, Wis. — Dne 18. februarja smo na West Allisu imeli impozanten shod, na katerem je govoril Norman Thomas pokrdugo uro. Vršil se je v High School auditoriju, ki je bil zaseden do zadnjega sedeža — 1200 ljudi.

Thomas je govoril o današnjem položaju. Rekel je, da postaja plavi orel dan za dnem bolj bledikav. Milijarde, ki jih je vlada izlila v kapitalistični vodnjak, da "pomaga sesalki", nimajo skoraj nobenega efekta. Brezposelnost je bila lansko leto večja kot leto prej in delavstvo je na slabšem. Tudi za tekoče leto ne izgleda dosti bolje. Le profiti so se izboljšali.

Od začetka nam je administracija obljubovala reforme in okrevanje, je izjavil Thomas. Tudi je reforme opustila in pridržala — "okrevanje", za kar naj bi kongres dal predsedniku štiri milijarde, s katerimi bi lahko poljubno razpolagal. Thomas pa nima dosti upanja, da bodo te milijarde dosti ali pa sploh kaj zalegle, ker je kapitalistična "sesalka preveč zarjavela" in je tudi s prilivom denarja ni mogoče več pogrnati. On se boji, da bo predsednik porabil mnogo od reliefnega, odnosno "okrevalnega" denarja za povečanje vojne mornarice, kar nas bo privedlo bližje novi vojni.

Govoril je obširno tudi o farmerski situaciji in uničevanju pridelka in živine po vlahi. To uničevanje, je rekel Thomas, ni novo: v New Yorku ni metanje živčev v morje za namenom, da se ohranijo cene, nič novega. Zdaj je te metode oprijela tudi zvezna vlada z idejo, da pomaga farmerjem. Navedel je slučaj, ko se je v New Yorku udeležil nekega zaslišanja o mlekarški situaciji. Ena vladna komisija je vodila agitacijo za večjo uporabo mleka, druga je pa kupovala krave in jih pobijala. Slično je tudi z drugimi pridelki. Thomas je rekel, da bi izven redukcijskega programa morala Amerika imeti 40 milijonov akrov več zemlje obdelane, če bi hotela omogočiti vsem prebivalcem dostojen življenjski standard.

O kontradikcijah "novega deala" je Thomas govoril kakor zna le on. Kazal je tudi na situacijo v Arkansasu, kjer hočejo plantážniki poriniti v zemlje najemniške farmerje in jih prisilili, da delajo po 13 centov na dan. Še nikdar ni predsednik imel tako zepje prilike, da pomaga neki skupini "pozabljenec" kakor jo ima v tem slučaju.

Thomas je mojstrsko odgovarjal

—Federated Pictures.

Učencev sovjetske potovalne šole.

jal tudi na stavljena vprašanja. Komunisti niso znali, če so babce ali mandeljci, tako jih je Thomas ugnal z odgovori. Govornika je predstavil avdienci naš zupan M. V. Baxter.

Joe Radelj.

Zdravstveni rekord Milwaukeeja

Milwaukee, Wis. — Ravno sedaj čitam milwaukeeške časopise, kako se ponašajo z novico, ki je dobra za vse milwaukeeške prebivalce, izvenšči pogrebnikov in bolnišnic. To je rekord, kakršnega more dobiti samo mesto Milwaukee! Milwaukeeci smo namreč deležni posebnih dobrot, katerih se ne dobi nikjer drugje v Ameriki, te so — dolgo življenje. Smrt se pri nas ne oglasa niti polovico tako pogosto kakor v drugih ameriških mestih.

Statistika nam kaže, da je umrlo preteklo leto samo osem ljudi na en tisoč prebivalcev, medtem ko jih je umrlo v Washingtonu, D. C., skoraj osemnajst ali natančno 17.7 na tisoč. Ne želim tem zadnjim nič slabega, ampak v Washingtonu je še itak mnogo preveč mrličev, ki še kljub temu dokazujo hodo po cestah. Človek bi mislil, da spadajo po vsi božji pravici na "drugi svet". Pogrebniški premo "advertajazo", to je menda vse. To so dokazi, ki se ne dajo zatajiti, samo malo čudno se nam vidi, zakaj Chicago ne izda zadnega poročila. "Oni že vedo, kaj delajo", si bi mislil. Vem pač, da imajo Čikažani tudi malo sramežljivosti in to je menda vzrok, zakaj ne pokažejo svoje "mrtve strani".

Vprašanje nastane, kako se zadržujemo Slovenci, da ne pokramo milwaukeeškega dobrega imena. Povem vam v teh vrstih, da je to jako enostavno. Zabavamo se vedno, in to kljub slabim razmeram. Imamo namreč tridesetletnice, pet in dvajset letnice, srebrne poroke, domače zabave, potrebne ohceti in pustne veselice. Torej, ker smo živi in zdravi, nam ne preostaja drugega kot to, da se jih udeležujemo ter zabavamo med veselimi, da pozabimo na težave, katerih tudi modri orel ne odnese. Ta je jako čuden ptiček, leta največkrat le visoko in s seboj je nesel tudi cene vsem potrebščinam tako visoko, da si revni zemljani ne morejo več privoščiti niti najbolj potrebnih stvari. Sprva so ga imenovali odrešenika, drugi so nam ga barvali celo rdečega ter so celo mislili, da bo napravil iz Amerike Rusijo. Ampak sedaj se je pokazal v pravi barvi, postaja vsak dan temnejši in temnejši, in kakor se kaže, ga bo kmalu konec. Skode in joka ne bo za njim.

Kakor sem že omenil, da se vedno zabavamo, vam moram še omeniti ter vas povabiti v South Side Turn dvorano na pustni večer. To je dan vseh veseljakov, dan, katerega se spominjamo še iz mladih let. Potrebno je, da se malo pozabavamo, predno nam nasujejo pepela na glavo. To je zadnji večer pred postom, katerega se bojimo vsi. Dolžnost vseh "pustov" je, da se snidejo vsaj enkrat na leto ter obnovijo svojo medsebojno ljubezen in se zabavajo med seboj. Društvo "Bled" se čuti privilegirano, da vse veseljake povabi na ta večer v omenjeno dvorano, kjer se bomo zabavali prav po domače. Igrala bo Martinškova godba, "ki je izvrstna tudi za pust". Siguren sem, da se bo vsak, ki se zabave udeležil, zabaval tako, da mu pust ne izgine iz spomina! Tudi naše kuharice so pridno na delu ter se trudijo zadovoljiti vse udeležence z najboljšim. Vstopnina je samo 25 centov. Ne pozabite priti, ker zabave bo obilo za vse.

Na svidenje na pustni večer v Turn dvorani ob pol osmih zvečer! Publicistijski odsek.

Primeri nenadne osivelosti

Morda smo bolj učeni od naših prednikov, ki so pa znali bolj opazovati. Tako so pripisovali nekateri etiološki pojave vzrok, ki so se nam zdeli dolgo bazarji, če ne celo malo smešni. Zdaj pa vemo, da so imeli prav. Pljučnico povzroči seveda pnevmokok, enako pa je res, da mraz deloma pospešuje virulentnost bakterij, deloma pa zmanjšuje človekovo odpornost. Često prihaja v poštev tudi duševno razburjenje, ki lahko povzroči celo smrt. Večkrat čitamo ali slišimo, da je človek radi silnega razburjenja osivel ali izgubil lase. Mnogi tega ne verjamejo, ali pa so na napačni poti.

Če bi ne bilo drugih dokazov, razen starilegend in kronik, bi lahko ostali skeptični. Nekateri izmed njih so pa tako lepi! Vzemimo tisto o mladem nemškem menihu, ki je vel tako vzorno, da so ga hoteli imeti njegovi bratje za škofa, čeprav je bil še zelo mlad. Toda za to je bilo potrebno papežev dovoljenje. Mladi menih se je napotil v Rim, kjer ga je sprejel papež, ki je pa menil, da je vendar premlad za škofa. Mladenica je papežev odgovor tako razburil, da je osivel. Papež je pa videl v tem božjo voljo in vdal se je. To je seveda samo legenda. V moderni dobi pa nletimo na mnoge primere, ki se v bistvu od starih legend ne razlikujejo. Nekateri so namreč iz opazovalci, ki ne veljajo niti za lahkovjerne, niti za naivne. Naj omenimo samo Alberta in Bichata. Primer, ki ga je zabeležil prvi, je zanimiv zato, ker je osivelavek najprej polovica brade, potem druga polovica glave, končno pa še šop koca in lopatice.

Svetovna vojna nam pa nudi mnogo primerov, ko so ljudje nenadoma osiveli ali izgubili lase. To se je zgodilo mnogim vojakom, ki so jih granate zasule, pa so jih pozneje odkopali ali ki so jih vodili na morišče, pa jim je bilo v zadnjem hipu poklonjeno življenje. Ta pojav so opazovali tudi pri Thomasu Mooru ali Mariji Antoinetti. Dr. Probst pripoveduje o nekem francoskem profesorju, ki je bil pod belgijsko strahovladno obojen v Rusiji na smrt, pa ji je v zadnjem hipu po čudežnem naključju ušel in je v teh kratkih trenutkih popolnoma osivel.

Dr. Beckers pripoveduje, da je kapitan ladje "Carpathie", ki je po katastrofi "Titanica" prva priplula na kraj nesreče, z grozo opazil, da ima večina iz morja potegnjenih mrličev sive lase. Tudi otroci niso bili izvzeti. So tudi primeri, ko človek nenadoma osivi vprti drugih ljudi. Domači vojak indijske vlade je prišel leta 1859 pred vojno sodišče. Cim je zvedel, da je obsojen na smrt, se je začel slati tresti po vsem telesu, iz obraza mu je odvala nepopisna groza in njegovi črni lasje so v picli pol uri osiveli. Dr. Pfaffner, ki se sklicuje na pričevanje Teofila Gautiera, pripoveduje, kako je Edmond de Goncourt na dan pogreba svojega brata in sodruka Julija nenadoma osivel. Dr. Bouquet je pa videl talisman ponesrečenega parnika "Gladys", črna mačka, ki je bila dobila čisto belo dlako.

Nenadna osivelost pa ni vedno trajna. Solier je predaval v montpelliškem zdravniškem društvu o vojaku, ki ga je bilo zasulo pa so ga rešili. Takoj po rešitvi je kazal vso znakov silnega živčnega pretresa, poleg tega je pa imel na glavi šope sivih las. Čez nekaj časa so pa izginili in nervozni znaki si lasje, ki so zopet potemneli. Pač pa niso dobili prvotne barve brki, ki so mu tudi osiveli temveč so izpadli. Tu prihajamo do fenomena izgube las po silnem razburjenju. Po dr. Bouquetu je to edini primer te vrste, ki je bil kdaj zabeležen. Pač pa poznamo mnogo primerov, ko človek izgubi lase samo deloma. Belgijski učenjak Bernard je priredil o tem pojavu zanimivo anketo. Tako pripoveduje mlademu mlinarjevemu sinčku, ki je bil ostal v mlinu, pa je naenkrat prišlo več mož in začeli so odnašati vreče moke. Bili so domači, toda deček jih je imel za tatove in se jih je lelo ustrašil. Čez nekaj dni so mu začeli lasje v šopih izpadati. Nekemu drugemu dečku se je pa pripetilo nekaj mnogo hujšega. Vpricunega so ubili očeta. Čez nekaj dni so mu lasje na polovici glave izpadli, druga polovica je pa ostala nedotaknjena.

Površne posledice razburjenja pa ne zalevajo vedno las, temveč tudi kožo. Zdi se, da sta strah in groza včasih vzrok nekakšne furunkuloze. Kako pojasniti te pojave? Zdravniška kapaciteta 16. stoletja Lemnius je menil, da poganja velik strah kri v notranjost telesa. Zato fungirajo organi samo nepopolnoma. Del telesne toplote se s tem izgubi, izgubljajo se pa tudi izpod kože prihajajoče pare. Tjisti funkcija je hraniti lase približno tako, kakor se hranijo rastline z zemeljskimi sokli. Lase ne dobivajo več hrane, zato začno izpadati.

Lebar opozarja na Mečnikova, ki je uvel, da je osivelost delo tako zvanih pigmentoznih celic, s katerimi se pigment — naravno barvilo las in dijak, — počasi pokrije in ki ga piro. Ta razlaga se pa nanaša na fiziološko normalno osivelost zaradi starosti. V primerih, o katerih govorimo, bi morali domnevati nenaden in silen napad teh celic in za njegov vzrok živčno razdraženost. Laumonier je v enem sistemu, pripisuje nenadno osivelost razdraženju velikega simpatičnega živca, zlasti njegove cervikalne partije.

"Ko je moj oče šel v konkurz, je znal."

"In vi ste izplačali upnike?"

"Pardon, saj sem vendar rekel, da je oče znozel."

—Federated Pictures.

Nova električna centrala v Jaroslavu v sovjetski Rusiji.

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALNI ROMAN

S komolci se je naslonil na mizo, gledal materi s svojimi zamišljenimi očmi v obličje in govoril:

— Samo tisti so ljudje, ki anemajo verige s svojega telesa in s svoje duše... Sedaj ste po svojih močeh začeli s tem...

— Kako? — je vzkliknila mati.

— Kako? Kakor dež — vsaka kaplja napoji zrno. Ako začnete čitati...

Zasmejal se je, vstal in začel hoditi po izbi. — Le učite se!... Če pride Pavel — ta bo gledal!

— Oh, Andrija! — je dejala mati. — Mlademu človeku je vse lahko. A če se postarša, ti ostane mnogo gorja, malo sile in nič razuma...

XVIII.

Zvečer je Malorus odšel; mati je našla svetilko, sedla za mizo in pletla nogavice. Kmalu je vstala, tekala neodločno po izbi semintja, odšla v kuhinjo, zaklenila vrata in se vrnila v izbo. Spustila je zavese na oknih, vzela knjigo s police, sedla za mizo, se ozrla in se sklonila nad knjigo; ustni sta se ji pregibali... Če se je oglašal šum a ceste, je zatrepala, pokrila knjigo z roko in poslušala... Zatisnila je oči in jih zopet odpirala:

— Z-e-m-l-j-a...

Nekdo je potrkal na dur, mati je skočila kvišku, vrgla knjigo na polico, stopila k durim in nemirno vprašala:

— Kdo je?

— Jaz...

Ribin je stopil na prag, pozdravil in si počasi pogladil brado; s temnimi očmi se je ozrl po sobi in pripomnil:

— Poprej si puščala ljudi, ne da bi vprašala... Ali si sama?

— Sama...

— Tako? Misliš sem, da je Andrej doma. Danes sem ga videl... Jeca človeka ne ubije... Ubija nas naša glupost...

Vstopil je v izbo, sedel in dejal materi:

— Daj, da se pogovoriva... Glej, jaz sluhim nekaj...

Pomembno in skrivnostno je gledal in materi je zbuhal nemir. Sedela mu je nasproti; molče in vsa v skrbeh je čakala.

— Nič ni zastonj! — je začel s svojim težkim glasom. — Zastonj se ne rodiš, zastonj ne umreš... Za brošure in za letake — za vse je treba denarja. Ali veš, odkod prihaja denar za brošure?

— Ne vem! — je tiho odgovorila mati, slušala nekaj nevarnega.

— Tudi jaz ne vem. Drugič — kdo piše brošure?

— Učenci...

— Gospoda! — je kratko dejal Ribin. Njegov glas je postal težji in kosmata lica so se mu napela in zardela. — Gospoda piše knjižice in jih razdeljuje. A kar je v knjižicah, je zoper gospodo. Sedaj pa mi razloži, kakšno korist si obetajo od tega, da tratiš delo in denar, da puntajo ljudstvo zoper sebe... a?

Starka je pomežiknila z očmi, potem pa jih na stežaj odprla in plašno vzkliknila:

— Kaj pa misliš?

— Aha! — je dejal Ribin in se okrenil na stolu kakor medved. — Glej, tudi meni je postalo hladno okolo srca, ko sem vse to pregledal.

— Kaj pa? Kaj si pregledal?

— Prevaro! — je odgovoril Ribin. — Prevaro — slutim. Ničesar ne vem, ampak pre-

vara je za vsem tem. Gospoda modruje nekaj. A vse to mi ni — po godu... Resnico hočem spoznati... In resnico spoznavam in spoznal sem jo... Ampak z gospodo ne pojdem. Kedar se ji zdi, me potiska naprej... da stopa po mojih kosteh, kakor po mostu...

Govoril je in njegove mračne besede, iz katerih je zvenela težka sila, so uklepale materino srce.

— Moj bog! — je bridko vzkliknila mati. — Kako da Paša tega ne ve?... In so vsi ti, ki prihajajo iz mesta...

Pred njo so vstali resni, pošteni obrazi Jegorja, Nikolaja Ivanoviča, Sašenke, in srce ji je zatrepetalo.

— Ne, ne! — je izpregovorila in zmajala z glavo. — Tega ne verjamem... Po svoji vesti delajo... Nič hudega ne kanijo, ne!

— O kom govoriš? — jo je zamišljeni vprašal Ribin.

— O vseh... o vseh do zadnjega, kar sem jih videla. — Na obrazu se je pokazal pot in prsti na rokah so se ji tresli.

— Ne glej sem, mati, ozri se v daljavo! — je dejal Ribin. — Ti, ki prihajajo z nami v stike, najbrž sami ne vedo... Oni — verujejo — tako je!... Njih srce išče resnico...

Mogoče je, da za njimi stoje drugi... ki gledajo le na dobiček? Nihče ne pojde zoper sebe...

In s težkim uverjenjem kmata, ki je stoletja vzgajal v sebi nezaupnost, je dostavil:

— Od gospode ni pričakovati nič dobrega!

— Kaj pa namerjaš? — ga je vprašala mati, in črni dvomi so se ji lotili.

— Jaz? — Ribin jo je pogledal, molčal nekaj časa in ponovil. — Od gospode ni pričakovati nič dobrega!

Potem je obmolnil ter mrko in zlobno gledal predse.

— Oddod pojdem, mati. Skupaj s fanti sem hotel... Razumem svojo stvar. Čitati in pisati znam, vztrajem sem in ne tepec. A kar je glavno — dobro vem, kaj je ljudem treba povedati. Tako je. Sedaj pa poskusim na lastno pest. Ne verjamem jim, zato poskusim sam. Mati, duše človeške so omadeževane. Vse navdaja zavist, vsi bi radi žrli. A krme je premalo, zato bi najraje drug drugega požrli.

Sklonil je glavo in se zamislil.

— Sam se napotim na deželo, po vaseh. Spuntal bom ljudstvo. Treba je, da se ljudstvo samo vzdigne. Če ljudje to uvidijo — že najdemo svojo pot. Trudil se bom, da uvidijo; ljudstvu ne ostaja drugo upanje, kot samopomoč in lastna pamet. Tako je!

Zal je bilo materi zanj. Občutila je strah za tega človeka. Prejti je bil vedno neprijeten, sedaj pa ji je postal naenkrat prikupljiv.

— Paša gre z ene plati, on z — druge... Paši je laglje! — je nehote mislila in dejala potihoma:

— Zgrabijo te...

Ribin jo je pogledal in mirno odgovoril:

— Zgrabijo me — in zopet izpuste. A potem...

— Kmetje sami te zvežejo... pa te odvedo v ječo...

— In če nekaj časa sedim — potem pojdem zopet. In kmetje — enkrat, dvakrat me zvežejo, potem pa že uvidijo, da me morajo — ne zvezati, ampak poslušati. In povem jim: — ne verujte mi, ampak poslušajte me... Pa me bodo poslušali in mi — verjeli.

(Dalje prihajajo.)

njo Cura, res je tako." Kajti s senjorom župnikom se ne smeš prepirati, to je proti veri; kar senjor župnik reče, to je resnica. Pri sebi pa bi Cipriano rekel — in kar rečeš pri sebi, tega senjor župnik vendar ne ališ — da, pri sebi bi pa rekel: "Dobro, če je mati božja vse to naprej vedela, in ona je to tudi vedela, saj trdi tako senjor župnik, potem je pa tudi vedela, da jo bo nekaj umazanih vaških psov sunilo v ogenj. Tega pa menda vendar ne bi bila storila samo zato, da bi meni nagajala. Človek se res ne more na nobeno reč več zanesti in sploh ne veš več kako in kaj. Najbolje je, da pustiš vse, kakor je." Cipriano si je zvil cigareto in začel kaditi. Pri tem pa je pozabil izmoliti tucat avemarij, da bi šla nevihta mimo in bi ne napravila tu škode. Iz izkušnje je vedel, da to mnogo ne pomaga in je najbolje, da se nevihta izdviha, potem sama od sebe poneha. Vedel je za slučaj — šlo je za Lucino, ženo Pancha Lazcana, ki jo je ubila strela prav, ko je molila na rožni venec. Torej je bolje, da pokadiš cigareto in si ogledaš lepoto nevihte, stoječ pri odprtih vratih v koči.

In medtem ko je opazoval neko mesto na nebu, kjer se je začelo že jasiti in so se že zableščale zvezde, je nenadoma prav nad njim tako silno treslo, da se je moral prijeti za podboj pri vratih, sicer bi padel — tako zelo se je ustrašil. Istočasno pa je videl, kako je šinila debela strela, in sicer — to je natanko videl — naravnost v cerkevno streho. Natanko je slišal, kako so opeke zaprasketale in pričakovale, da bo cerkev v naslednjem hipu zaplamljena v bleščem požaru.

Toda nič takega se ni zgodilo. Cerkev je zopet zatonila v temno noč. Grom je ponehaval. Bliiski so postajali redkejši. Začel se je močan naliv. Čez pol ure je dež popustil, nevihta je minila in samo daleč na nebu je tu pa tam zablisnila bliskavica v noč.

Cipriano je še zmeraj stal pri vhodu v koč. Tedaj je prišlo k njegovi koči nekaj mož, ki so začeli takoj praviti: "Kaj si videl, Cipriano, strela je udarila v cerkev. Vzemlji ključ in odpri cerkev. Pogledaj bomo, ali morda v njej kje ne gori. Sedaj je še čas, da pogasimo."

Ko so prispeli možje do cerkve, je bilo zbranih tam že mnogo ljudi in prihajalo jih je zmeraj več, moških, žensk in otrok. Prihajali so z gorečimi treskami iz smrekovine in z okajanimi svetilkami. Vsi ljudje so videli, kako je strela udarila v cerkev, in vsi bi radi videli, če je napravila kako škodo.

Cipriano je odklenil cerkev in možje so iskali, ali bi ne našli kod ognja. Toda nič niso našli. Strela je bila očitno vodena.

Ljudje so do polnoči ostali pri cerkvi. In preden je Cipriano cerkev zopet zaklenil, so vsi možje še enkrat vsi cerkev skrbno preiskali, če morda vendarle kaj ne tli. Končno so se prepričali, da ni nevarnosti. In vsi so šli domov ter legli.

Zjutraj je Cipriano ob običajni uri cerkev zopet odklenil. Nekaj fantov je vstopilo. Cipriano je prižgal sveče. Prihajali so zgodnji molilci. Skoroda same ženske in z njimi nekaj otrok.

Kmalu se je docela zdanilo. Dvoje žensk se je približalo oltarju, kjer sta nameravali poslati posebno molitev k materi božji.

Cipriano je stal pri vratih in je naliveval v škropilnik vodo. Nenadoma sta obe ženski pred oltarjem vrisoč zakričali, nato pa sta se križali, kakor bi znoreli.

Cipriano se je obrnil in se strašno prestrašil. Tudi on se je prekrizal in hitro odmrmljal nekaj avemarij. Sedaj je vedel, da je vse odkrito in mu je treba počakati samo še na župnikov povratek, da bo z vso nečastjo odlovljen.

Ženski pred oltarjem sta postajali bolj in bolj glasni in vse ženske, ki so bile v cerkvi, so prihitele k njima, da bi videle, kaj se je zgodilo. Tudi te so se takoj zgrudile na tla in se pričele križati.

Cerkev ni bila velika. In tako je Cipriano na drugem koncu prav dobro razumel, o čem so se tako razburjeno pogovarjale. Razumel je tem laž, ker so ženske skoroda kričale. Niti poslušati jih ni maral, ker je vendar vedel, da je njegova sramota odkrita. Vendar pa je ujel nekaj

Policija na straži pred veletrgovino Ohrbach v New Yorku, v kateri je izbruhnila stavka.

besed, ne da bi se potrudil, da bi jih razumel.

"Un milagro! Un gra-an milagro le paso! Por Santa Purisima! Virginita! Senjora Nuestra! O sveta, najčistejša! O sveta Devica! Čudež! Velik čudež!"

Vse ženske so se obrnile k Cipriano, ki je še zmeraj stal pri vratih pri škropilniku. Zmeraj manj je vedel, kaj naj stori. Najbolje je, da gre domov, leže na petalo in reče, da je na smrt bolan.

Toda ženske mu niso dale, da bi karkoli sklenil. Pritekle so k njemu in ga vlekle k oltarju.

Sedaj je postal docela nebrižen.

Ženske so ga zgrabile za roke in so vse istočasno kričale vanj: "Kaj ne vidiš, Cipriano? Kaj ni-maš oči, da ne vidiš velikega čudeža, ki se je zgodil? Strela je ponoči udarila, sem v cerkev. Ali vidiš tamle zgornj na strehi prebite opeke?"

Cipriano se je ozrl navzgor in kimal in kimal.

"Čudež! Iz milosti nam je bil podeljen velik čudež. Roka Devica je ujela blisk. Sveta Devica je žrtvovala roko, da bi varovala posvečeno meso Gospodovo v monštranci in obvarovala cerkev pred ognjem. Čudež! Un gran milagro!"

Niso minili niti trije dnevi, pa je na tisoče ljudi oblegalo cerkev — Indijanci, mestici, beli. Cipriano ni mogel sedaj ničesar več izpremeniti. Prepričal se je, da morda vendar vlada neka višja volja, ki določa usodo sveta.

Cerkev je postala pravcata zlata jama. In pravcata zlata jama je še danes.

S človeškega stališča je docela razumljivo, da Cipriano o vsem tem nikoli niti črnil ni. Kajti kako bi smel on, ki je bil navaden Indijanec, ki ni znal ne brati ne pisati, reči škofom in drugim visokim cerkvenim gospodom, ki so prihajali semkaj maševat in birmat, v brk, da se je zgodila mala pomota. Škofje bi se mu smejali in bi mu rekli, da se je postaral in je zato opešal na umu. In kot pravi škofovski Indijanec je znal molčati, kjer se mu ni zdelo potrebno govoriti in kjer ni nikomur koristilo, da bi zamotal stvari, ki so jih smatrali visoki duhovni gospodje — tisočkrat zvišjeji kakor on — za božjo pravico. Ni bila njegova naloga reformirati verstva. Po zdravem indijanskem življenjskem nazoru je menil, da je najbolje pustiti vse tako, kakor je, dokler sam nimaš od tega sitnosti. In da bi radi molččnosti l-mel kdaj sitnosti, se ni dalo reči. Kajti cerkovnik bogate župnije živi mnogo bolje kakor pa cerkovnik revne indijanske župnije. Cipriano ni bilo več treba sekati drv in žgati oglja; prav tako se mu ni bilo treba več pripraviti s kupci oglja, ki goljufajo zmeraj pri tehnični in prav tako zmeraj odirajo za izkupiček. In da bi bila dvorjenje v pragozdu in oglarjenje v tropični vročini posebno veselje in prijetno življenje za Indijanca — od takega življenjskega nazora je Cipriano že zgoda odzdravel, že mnogo, mnogo let prej, preden je sploh še občutil kako usmiljenje do Jude Iškarijota.

Da niso vse čudežne svete podobne na ta ali sličen način nastale, še prav nič ne dokazuje, da bi naša zgodba ne bila resnična; kajti — pripraviti se z Mohamedancem o Mohamedovih prerokih zmožnostih je docela neumisljeno.

— "Svoboda".

Na sodišču

Po hodniku stopa neki odvetnik, živahno maha z rokami in govori sam s seboj.

Mimo pride neki njegov tovariš; ko ga vidi, ga pokaže svojemu prijatelju:

"Le pogledj ga, saj ni pri pra-

vi pameti. Odvetnik, ki sam s seboj govori, je kakor slaščičar, ki sam je svoje slaščice!"

Nazorno

"Cenjene dame", je začel profesor svoje poljudno predavanje o zvezdoslovstvu, "zvezda, ki vam je bom zdaj pokazal, je tako daleč od nas, da bi vam, če bi hoteli kateremu mlademu možu tam gori poslati poljub, šele njegov pravnik ta poljub vrnil."

Vabilo na maškeražno veselico

katero priredi

Slovenski Dom na Broughton, Pa. DNE 1. MARCA 1935

Pričetek ob 7. uri zvečer

Vabljeni ste vsi domači in iz oddaljenih naselbin, da se udeležite v obilnem številu to prireditve.

Vstopnina samo 25c

Oddane bodo štiri nagrade.

Potrudite se, da dobite prvo nagrado. Igrala bo izvrstna godba poskočne komade za stare in mlade. Dobra postrežba vsem.

Vabi Slov. Doma ODBOR

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in priteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov in ene družine k oni naročini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto naročino. Ker pa člani že plačajo pri acementu \$1.20 za tednik, se jim to priteje k naročini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za član S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nobel ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrž. države in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je.....\$12
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in..... 12
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in..... 12
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in..... 12
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in..... 12
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in..... 12
Za Evropo je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bo moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnik, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse ustrezne pojasnila

AGITIRAJTE ZA "PROSVETO"

Ujeti blisk

Angleški pisatelj B. Traven
Prevedel Talpa

(Nadaljevanje in konec.)

Z izrezovanjem nove roke bi, kajpak, izgubil en dan. Za ta čas pa je bilo seveda treba postaviti mater božjo na njeno mesto, ker bi jo farani, ki bi prišli v cerkev molit, takoj pogrešili in ker bi bila molitev brez matere božje nad oltarjem sploh brezpomembna in brezuspešna. Indijanci morajo namreč vse, k čemur molijo, videti pred sabo, sicer se kar ne morejo poglobiti v molitev in mislijo namesto nanjo na koruzo in na koze ter ovce. S tako rečjo pa se samo pospešuje poganstvo.

Cipriano je torej mater božjo znova oblekel. Ko je to napravil, jo je zopet postavil na njeno mesto nad oltarjem. Sveče je postavil tako, da v cerkvenem mraku zoglebene roke ni bilo lahko opaziti, razen če si stopil prav k oltarju. Razen tega pa je gubo oblaci tako namestil, da je roko deloma zakrila; ker pa je bilo oblaci temnomodro, si poskočbo res stežka opazil. Preden bi se župnik povrnil, bi bila nova roka že prilepljena. Čeprav se je Cipriano dobro zavedal, da dela greh, je vendar sklenil, da se svoje grešne zanikrosti ne bo župniku izpovedal. Na vse bo kar pozabil, in česar se ne spo-

minjaš, tega ti pri spovedi ni treba pripovedovati. Ne tu ne nikjer. Če bi se Indijanec vsega izpovedal, kar je zagrabil, potem bi mu ne mogel niti najboljši župnik dati odveze, in tudi Gospod Bog bi si dobro premislil, ali naj grešniku odpusti vsa ta zla dejanja; sploh pa bi Gospod potem spoznal, da mora opustiti tu vsako upanje in je bolje, da pusti Indijance take, kakršni so, in da se zadovolji s tistim, kar lahko doseže.

Mati božja je stala torej na svojem mestu. Medtem se je zvečerilo. Cipriano je odprl cerkev in prišlo je nekaj žensk, da bi se poglobile v molitev.

Ko je prišel čas, je Cipriano zaprl cerkev in odšel domov v koč; bil je pomirjen, ker je vedel, da se ponoči prav gotovo ne bo nič razvedelo.

Izbral si je primeren kos lesa in je začel ob alabi razsvetljavi kadeče se svetilke izrezovati roko, zaenkrat samo v grobih obrih. Podrobnosti bi napravil pri dnevni luči. Bil je prepričan, da bo izgotovil roko že do opoldneva naslednjega dne. Kip je moral vendar samo pri jutranji ci stati na svojem mestu. Zvečer pa bi bilo skoraj gotovo že vse prilepljeno in skrbno popleskano in prebarvano. Vse mu je šlo mnogo hitreje izpod rok, kakor si je v prvem strahu izračunal.

Ko je tako čepel v pozno noč in izrezoval les, je nastala silna nevihta. Grmelo je od vseh stra-

ni in hrumelo, kakor bi se hotelo nebo podreti. Bliski so pometali po svodu in trgali črno noč v bobneče cunje.

Pobožnejši moški, kakor je bil Cipriano, bi to nevihto takoj smatral za posledico, ker je bila mati božja onečašena. In župnik bi prav gotovo dejal: "Nu, sedaj pa vidiš, Cipriano, kaj si povzročil. Samo nebo se jezi nad tabo. Spokori se in se skloni pred vsemočnostjo Najvišjega."

Cipriano je bil prav gotovo zelo pobožen. Toda tako pobožen pa vendar ni bil, da bi tudi samo za hip verjel, da bi bila ta nevihta posledica njegove zanikrosti. Vse predobro je namreč poznal naravo, da bi se mogel povzpeti do tako otročje pobožnosti. Ze v zgodnjem popoldnevu je namreč opazil, kako se daleč na svodu zbirajo težki oblaki; razen tega pa je dejal tudi Mateju in Panfilu, ko sta nekaj časa kramljala z njim na cerkvenem vrtu: "Pazita, muchachos, ponoči dobimo prekleto hudo nevihto, kakršne že dolgo ni bilo; kdo ve, ali ne bo kaka koča gorela?"

In to se je zgodilo že nekaj ur prej, preden je bila materi božji ožgana roka.

Župnik pa bi seveda dejal — Cipriano je že dovolj dolgo slušal, da je to vedel: — "Mati božja je šla naprej vedela, kaj se bo zgodilo, zato je nevihto tudi pravočasno pripravila."

Na to pa bi mu Cipriano kakor navadno odgovoril: "Si, se-